

การพัฒนากิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์เพื่อเสริมสร้างความสามารถ
ด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

Development of Creative Thinking Activities to Promote Creative Writing

Ability for Prathom Suksa 6

เกศินี คำเกษ¹ อุษา ปราบหงษ์² สำราญ กำจัดภัย³

Kesine Khamkate¹, Usa Prabhong² and Sumran Gumjudpai³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) พัฒนากิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 2) เปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านปากอูน (ปากอูนผดุงวิทย์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 34 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (cluster random sampling) เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test) แบบ Dependent Samples

ผลการวิจัยพบว่า

1. การจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 75.26/81.57 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 75/75
2. ความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน หลังจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สูงกว่าก่อนจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.68$, S.D. = 0.56)

คำสำคัญ กิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ การเขียนเชิงสร้างสรรค์

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

²อาจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

³ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ABSTRACT

The purposes of this research were : 1) to develop the creative thinking activities to promote writing ability for Prathomsuksa 6 to achieve the efficiency criteria of 75/75, 2) to compare the ability of creative writing before and after using the creative thinking activities and 3) to investigate the student' satisfaction toward the creative thinking activities.

The sample group consisted of 34 Prathomsuksa 6 students who studying in the first semester of 2015 academic year at Ban Pakoon School (Pakoon Phadoongwit) Si Songkhram District, under the Office of Nakhon Phanom Primary Educational Service Area 2. They were selected by Cluster Random Sampling. The research instruments were lesson plans, ability creative writing test and satisfaction questionnaire to the creative thinking activities. The data were analyzed through percentage, mean standard writing deviation and t-test (Dependent Samples).

The results were as follow:

1. The efficiency of develop the creative thinking activities writing ability for Prathomsuksa 6 was 75.26/81.57 which was higher than the standard criteria of 75/75.

2. The students' creative writing ability average score after learning by the creative thinking activities writing ability for Prathomsuksa 6 was statistically higher than that of before at .01 level of significance.

3. The students' satisfaction toward the creative thinking activities was the highest level ($\bar{x} = 4.68$, S.D. = 0.56).

Keywords : creative thinking activities, creative writing

กุ่มิห้ล้ขง

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรม อันก่อให้เกิดความเป็นเอกลักษณ์และเสริมสร้างบุคลิกของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรมงานและดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุขและเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่างๆ เพื่อพัฒนาความรู้ กระบวนการคิดวิเคราะห์ วิจัยและสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพ ให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อ

แสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ ด้านวัฒนธรรม ประเพณีสุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2552, หน้า 1)

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ให้เป็นสาระการเรียนรู้ที่สำคัญสาระหนึ่งในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งมีสาระการเรียนรู้ย่อยที่ต้องเรียนรู้ 5 สาระ คือ การอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูด หลักการใช้ภาษาไทยและวรรณคดีและวรรณกรรม (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2552, หน้า 1-2) และได้ให้ความสำคัญต่อการเขียน โดยกำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้เกี่ยวกับการเขียนไว้ในสาระที่ 2 มาตรฐานที่ 2.1 กำหนดให้ผู้เรียนใช้กระบวนการเขียน การเขียนสื่อสาร

การเขียนเรียงความ การเขียนย่อความและการเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การเขียนเชิงสร้างสรรค์ถือเป็นเครื่องมือที่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีจินตนาการแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิดในการสร้างสรรค์ภาษา ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน ซาบซึ้งในการใช้ภาษาเพื่อแสดงออกในด้านต่างๆ และเป็นทักษะหนึ่งที่ใช้ในการสื่อความคิดเพื่อให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนจึงต้องใช้ความสามารถสูงในการพัฒนาการเขียนให้ถูกต้อง เลือกใช้ถ้อยคำและรูปประโยคให้มีความสอดคล้องเหมาะสมตามหลักภาษาไทย โดยเฉพาะการเขียนเชิงสร้างสรรค์นั้นผู้เขียนต้องขยายขอบเขตความคิดที่มีอยู่ให้กว้างไกล นำไปสู่ความคิดใหม่ๆ ที่พัฒนายิ่งขึ้น เพื่อให้ได้คำตอบที่ดีที่สุดกับงานใดงานหนึ่งหรือปัญหาใดปัญหาหนึ่งที่เกิดขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 145) การพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ มีความเชื่อมโยงกับความคิดสร้างสรรค์ เพราะความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนแล้วแสดงออกมาเป็นความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ความคิดสร้างสรรค์นั้นเป็นความสามารถของแต่ละบุคคล ดังที่ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550, หน้า 2) สรุปไว้ว่า ความคิดสร้างสรรค์ถือเป็นคุณลักษณะทางความคิดอย่างหนึ่งที่มีความสำคัญต่อผู้เรียน ฉะนั้นการสอนความคิดสร้างสรรค์และการฝึกฝนให้ผู้เรียนสามารถคิดอย่างสร้างสรรค์ จึงเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยยกระดับคุณภาพของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีชีวิตอย่างมั่นใจในตนเอง และมีคุณภาพมากขึ้นการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ เพื่อนำไปสู่การเขียนเชิงสร้างสรรค์ จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้สอนสามารถทำได้หลากหลายวิธี

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ เป็นวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความรู้ความสามารถแตกต่างกัน แต่ละคนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการเรียนรู้ โดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การแบ่งปันทรัพยากรการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นกำลังใจแก่กันและกัน คนที่เรียนเก่งจะช่วยเหลือคนที่อ่อนกว่า เป็นกิจกรรมการ

เรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนในด้านแก้ปัญหา การกำหนดเป้าหมายในการเรียนรู้ การคิดแบบหลากหลาย การปฏิบัติภารกิจที่ซับซ้อน การเน้นคุณธรรม จริยธรรม ทักษะสังคม การสร้างนิสัยความร่วมมือภายในกลุ่มเกิดความรับผิดชอบ (วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์, 2549, หน้า 51) ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกการเรียนรู้แบบร่วมมืออย่างไม่เป็นทางการ เพื่อใช้ในการพัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เนื่องจากการเรียนรู้แบบร่วมมืออย่างไม่เป็นทางการ (Informal Cooperative Learning Group) เป็นการจัดขึ้นเฉพาะกิจเป็นครั้งคราว โดดสอดแทรกอยู่ในการสอนปกติอื่นๆ โดยเฉพาะการสอนแบบบรรยาย ครูสามารถจัดกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือสอดแทรกเข้าไปเพื่อช่วยให้ผู้เรียนมุ่งความสนใจ หรือใช้ความคิดเป็นพิเศษในสาระบางจุดได้

นอกจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือแล้ว การเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการร่วมกิจกรรมมากยิ่งขึ้น คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการใช้แผนผังความคิด (Mind Mapping) เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถระดมสมองทั้ง 2 ซีกเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างทุกส่วนของความคิด รวบรวมข้อหลักและความคิดรวบยอดตรงลงไป เป็นการสร้างความสัมพันธ์ของเนื้อเรื่องที่มีการโยงความสัมพันธ์เข้าด้วยกัน ซึ่งง่ายต่อความเข้าใจในการอ่าน การอธิบาย (ธัญญา ผลอนันต์, 2552, หน้า 9-10) นอกจากนี้วิธีการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิดจะช่วยในการพัฒนาการเรียนแล้วยังช่วยให้นักเรียนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีกระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มซึ่งจะทำให้ นักเรียนได้มีโอกาสได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้รับความรู้ จากการลงมือปฏิบัติร่วมกันซึ่งกลุ่มจะมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของสมาชิกแต่ละคนและสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มก็มีอิทธิพลและปฏิสัมพันธ์ต่อกันและกัน (สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ, 2545, หน้า 124)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ได้เห็นความสำคัญว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่อยู่ในตัวทุกคนและสามารถพัฒนาขึ้นด้วยการฝึกฝน เพื่อไปสู่การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะใช้การเรียนรู้แบบกลุ่มไม่เป็นทางการและ

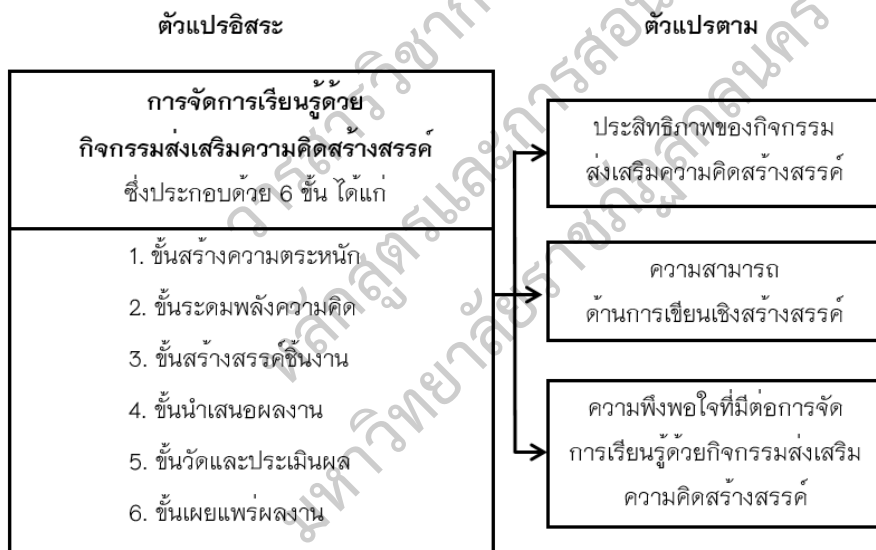
แผนผังความคิดมาพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความคิดและถ่ายทอดออกมาเป็นงานเขียนเชิงสร้างสรรค์อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถสื่อสารได้ตามความต้องการ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียน ก่อนและหลังจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ขั้นตอนการจัดการจัดกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550, หน้า 17) ซึ่งมีทั้งหมด 6 ขั้นตอน ร่วมกับการเรียนรู้แบบกลุ่มไม่เป็นทางการและแผนผังความคิด (Mind Mapping) ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัยไว้ดังนี้

ภาพประกอบ กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านปากอูน (ปากอูนผดุงวิทย์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 4 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 128 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านปากอูน (ปากอูนผดุงวิทย์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 34 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (cluster random sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 ที่สุ่มได้สามารถเป็นตัวแทนของประชากรได้ เพราะห้องเรียนทุกห้องมีลักษณะการจัดนักเรียนแบบคละความสามารถ คือ เก่ง ปานกลาง และอ่อน เหมือนกัน

เครื่องมือและคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 3 ชนิด ได้แก่

1. แผนการจัดการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้กับจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาและขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม พร้อมแบบประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบประเมินที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) ซึ่งมี 5 ระดับ คือ เหมาะสมมากที่สุด เหมาะสมมาก เหมาะสมปานกลาง เหมาะสมน้อย เหมาะสมน้อยที่สุด ผลการประเมินคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.70 แสดงว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และได้ใช้เกณฑ์การให้คะแนนตามแนวของ หทัยทิพย์ ชมภูพิน (2551, หน้า 52-55) นำแบบทดสอบความสามารถที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 25 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำคะแนนที่ได้มาหาความเชื่อมั่นของการตรวจให้คะแนน โดยวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ตามวิธีการของเพียร์สันของคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบเท่ากับ 0.98

3. แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ โดยสร้างเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด คำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยคัดเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ .50 ถึง 1.00 ถือว่าเป็นข้อคำถามที่ใช้ได้ แต่ถ้ามีค่าน้อยกว่า .50 ให้นำไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะที่ผู้เชี่ยวชาญแนะนำหรือตัดทิ้ง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านปากอูน (ปากอูนผดุงวิทย์) จำนวน 34 คน จาก 1 ห้องเรียน

2. ทดสอบก่อนจัดการเรียนรู้ (Pre-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์

3. ดำเนินการทดลอง โดยผู้วิจัยดำเนินการทดลองเองและใช้ระยะเวลาในการทดลอง จำนวน 16 ชั่วโมง โดยผู้วิจัยใช้เนื้อหาบางส่วนเกี่ยวกับการพัฒนาการเขียนในหนังสือภาษาไทย (ภาษาพาที) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 จำนวน 3 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ จากผาแต้ม...สู่อียิปต์ ควาย ข้าวและชาวนา และอ่านป้ายได้สาระ ดังนี้ จากผาแต้ม...สู่อียิปต์ ใช้เนื้อหาในการพัฒนาการเขียนรวม 6 ชั่วโมง ควาย ข้าวและชาวนา ใช้เนื้อหาในการพัฒนาการเขียนรวม 6 ชั่วโมง และอ่านป้ายได้สาระ ใช้เนื้อหาในการพัฒนาการเขียนรวม 4 ชั่วโมง

4. เมื่อสิ้นสุดการจัดการเรียนรู้ตามกำหนดแล้ว จึงทดสอบหลังจัดการเรียนรู้ (Post-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถการเขียนเชิงสร้างสรรค์ชุดเดิมและแบบสอบถามความพึงพอใจ

5. ตรวจให้คะแนนการทำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์และแบบสอบถามความพึงพอใจ แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ โดยวิธีการทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

1.1 วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75

1.2 เปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน ก่อนและหลังจัดการเรียนรู้ ด้วยกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์โดยใช้ t-test แบบ Dependent Samples

1.3 วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอเป็นประเด็นหัวข้อ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

- 1.1 การหาร้อยละ (Percentage)
- 1.2 การหาค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean)
- 1.3 การหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.)

2. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ได้แก่

2.1 การหาประสิทธิภาพของกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 75/75 โดยใช้สูตร E_1/E_2

2.2 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยระหว่างคะแนนผลทดสอบหลังจัดการเรียนรู้กับคะแนนเฉลี่ยก่อนจัดการเรียนรู้ โดยใช้ Dependent samples t-test

3. สถิติที่ใช้ทดสอบคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่

3.1 การหาความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบทดสอบและแบบสอบถามความพึงพอใจ โดยใช้สูตรดัชนีความสอดคล้อง IOC

3.2 การหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (Simple Correlation Coefficient) หรือสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัย

การพัฒนากิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปรากฏผล ดังนี้

1. กิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 75.26/81.57 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 75/75

2. ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน หลังจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ สูงกว่าก่อนจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.68$, S.D. = 0.56)

อภิปรายผล

การพัฒนากิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยนำเสนอผลการอภิปราย ดังนี้

1. กิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 75.26/81.57 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 75/75 ทั้งนี้เนื่องมาจากกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้วิจัยได้ออกแบบไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ผ่านการศึกษาค้นคว้า และการดำเนินงานวิจัยต่างๆ มีการดำเนินการสร้างเป็นขั้นตอน มีการวิเคราะห์หลักสูตรการเรียนรู้ ศึกษาตัวชี้วัด จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามความเหมาะสมกับเนื้อหา สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และตัวชี้วัด มีการใช้สื่อประกอบการเรียนรู้ที่เหมาะสมและผ่านการทดลองใช้ แก้ไขปรับปรุงก่อนนำไปใช้จริง โดยระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนมีความสามารถเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ ด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย ทั้งรายบุคคลและเป็นกลุ่ม มีการทดสอบเป็นระยะๆ และมีการทดสอบหลังการเรียนรู้ ด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ทำให้นักเรียนมีคะแนนระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยคะแนนร้อยละ 75.26 และหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยคะแนนร้อยละ 81.57 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วัฒนาพร ระบุว่า (2542, หน้า 1) ที่กล่าวถึงคุณค่าของแผนการจัดการเรียนรู้ว่า เป็นเครื่องมือช่วยให้ครูพัฒนา การจัดการเรียนการสอนไปสู่จุดประสงค์การเรียนรู้ และจุดหมายของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้กิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนใช้ความสามารถตามศักยภาพของตนเองในการเรียนรู้ และการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม โดยสมาชิกทุกคนในกลุ่มมีหน้าที่รับผิดชอบร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้

ทุกคนได้เรียนรู้บรรลุตามจุดประสงค์ซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มไม่เป็นทางการ เป็นการจัดการเรียนรู้ขึ้นเฉพาะกิจชั่วคราว โดยสอดแทรกอยู่ในการสอนปกติอื่นๆ เป็นเทคนิคที่ช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งทางด้านสติปัญญาและสังคม และการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิดช่วยให้นักเรียนได้ฝึกการคิดวิเคราะห์ การเชื่อมโยงการเรียนรู้จากสิ่งที่พบเห็นในชีวิตประจำวันมาพัฒนาเป็นความคิดสร้างสรรค์ ทำให้นักเรียนมีความมั่นใจ กล้าแสดงออกในสิ่งที่ถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย Johnson, Johnson and Holubec (1994, pp. 1.3-1.4 อ้างถึงใน ทิศนา แคมมณี, 2554, หน้า 101) ว่าการเรียนรู้แบบร่วมมือจะส่งผลดีในด้านมีความพยายามที่จะบรรลุเป้าหมาย มีความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนดีขึ้น มีสุขภาพจิตที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนชชา ชัตติยะราช (2556) ได้ศึกษาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้แผนผังความคิด (Mind Mapping) วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ประสิทธิภาพของแผนการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้แผนผังความคิด มีประสิทธิภาพ 81.80/85.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้

2. ความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน หลังจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สูงกว่าก่อนจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์นี้ ผู้วิจัยได้นำขั้นตอนของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550, หน้า 18) มาปรับใช้ทั้ง 6 ขั้น คือ ขั้นสร้างความตระหนัก ขั้นระดมพลังความคิด ขั้นสร้างสรรค์ชิ้นงาน ขั้นนำเสนอผลงาน ขั้นวัดและประเมินผล และขั้นเผยแพร่ผลงาน โดยมีการใช้เทคนิคจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มไม่เป็นทางการและแผนผังความคิดนำมาใช้กระตุ้นการเขียน ช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถเรียบเรียงความรู้ ประสบการณ์ต่างๆ ตลอดจนความรู้สึกนึกคิด และจินตนาการด้วยถ้อยคำที่สละสลวย น่าสนใจ และมีคุณค่าในการสร้างสรรค์ในการเขียน สามารถช่วยให้นักเรียนได้ใช้ความสามารถในการเรียนรู้ตามศักยภาพของตนเอง สมาชิกทุกคนในกลุ่มมีหน้าที่รับผิดชอบงานกลุ่ม

และงานรายบุคคล มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ รัตมี กุลวงศ์ (2549, หน้า 90) กล่าวไว้ว่า การให้ผู้เรียนทุกคนได้แสดงความคิดเห็น ให้มีการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น เน้นให้ผู้เรียนคิดอย่างแจ่มแจ้งในสิ่งต่างๆ ให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าในตนเอง เกิดความภาคภูมิใจ เสริมสร้างความรู้สึกรักคิดในทางบวกมากยิ่งขึ้น จะส่งผลให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเขียนเชิงสร้างสรรค์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทนา ลีลาชัย (2550) ได้ศึกษาการพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้การสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้การสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

- 1) การกระตุ้นการคิดก่อนการเขียน
- 2) การยกวางข้อเขียน
- 3) การปรับปรุงแก้ไขเรื่องให้สมบูรณ์
- 4) การเรียบเรียงและตรวจทานงานเขียน
- 5) การจัดทำข้อเขียนให้สมบูรณ์ และนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้การสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ มีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ มีความพึงพอใจโดยรวมมีค่าเฉลี่ย 4.68 อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องมาจากกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ได้มีสื่อ วัสดุอุปกรณ์ที่หลากหลาย ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดไว้อย่างเป็นระบบ มีประโยชน์ต่อผู้เรียน ทำให้กิจกรรมน่าสนใจ ทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น สนุกสนาน และได้รับการเสริมแรงโดยให้รางวัล คำชมเชย ทำให้นักเรียนมีแรงจูงใจที่จะเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทศนา พิงตน (2553) ได้ศึกษาการพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้ด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้แผนผังความคิด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้

ด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้แผนผังความคิด มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.37$)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอในการนำกิจกรรมไปใช้

1. ก่อนดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์ครูผู้สอนควรสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับนักเรียน กำหนดข้อตกลงร่วมกันในชั้นเรียนเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของนักเรียนในการทำงานกลุ่ม และการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น เพื่อให้การจัดการเรียนรู้เป็นไปด้วยความราบรื่น

2. ผู้สอนควรวางแผนและเตรียมตัวให้พร้อมก่อนทำกิจกรรม เช่น การจัดเตรียมกิจกรรม สื่อการเรียนรู้ วัสดุ อุปกรณ์ และสภาพแวดล้อมให้เพียงพอและเหมาะสมกับการเรียนรู้ของนักเรียน และอธิบายขั้นตอนการทำกิจกรรมและการใช้สื่อการเรียนรู้อย่างชัดเจน

3. ผู้สอนควรใช้คำถามกระตุ้น เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักคิดสร้างสรรค์และควรให้การเสริมแรงเป็นระยะๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจ กล้าคิดและกล้าแสดงออกมากขึ้น

4. ก่อนที่จะจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ครูผู้สอนควรให้นักเรียนไปศึกษาค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้องและจำเป็นกับหัวข้อที่จะเขียนก่อน เพื่อที่นักเรียนจะได้เขียนเชิงสร้างสรรค์ได้อย่างเต็มศักยภาพ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไปใช้กับรายวิชาอื่นๆ โดยปรับปรุงกิจกรรมให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาและระดับชั้น เพื่อให้พัฒนาความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

2. ควรศึกษาการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้การเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือร่วมกับแผนผังกราฟิก แบบฝึกทักษะ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

ทัศนาศ พึ่งตน. (2553). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แผนผังความคิด*

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ คศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ทัศนาศ แหมมณี. (2554). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ พิมพ์ครั้งที่ 14*.

กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธัญชา ชัดติยะราช. (2556). *การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้แผนผังความคิด (Mind Mapping)*

วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ คศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ธัญญา พลอนันต์. (2552). *คัมภีร์ Mind Map ของโทนี บูซาน*. กรุงเทพฯ: ขวัญข้าว 94.

นันทนา สีลาชัย. (2550). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิง*

สร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

รัศมี กุลวงศ์. (2549). *ผลของการใช้เทคนิคระดมสมองและผังความคิด ที่มีต่อความสามารถในการเขียน*

เชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2542). *แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง* พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2549). *เอกสารประกอบการสอน วิชา 0506702 นวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้*. มหาสารคาม: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). *การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนรู้แบบส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2552). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2545). *21 วิธีจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาระบบความคิด*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- หทัยทิพย์ ชมภูพิน. (2551). *การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดสร้างสรรค์และการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยรูปแบบการสอนมุ่งประสบการณ์ภาษา (CLE) กับรูปแบบการสอนแบบพาโนรามา (PANORAMA)*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

วารสารวิชาการ
หลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร